

09.05.2022

Група ТУ-1

Урок 56-57

Тема: СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРОДУКЦІЇ ВІД ФАЛЬСИФІКАЦІЇ

Мета: ознайомитися із способами захисту продукції від фальсифікації та навчитися ними користуватися

Виробництво і реалізація фальсифікованої продукції останнім часом набули національних масштабів. Аналіз українського товарного ринку свідчить про зростання обсягів вітчизняного та імпортованого фальсифікату, що суттєво підриває економіку держави, ставить під загрозу здоров'я і життя пересічних громадян. Для розуміння характеру шкоди, яку наносить фальсифікована продукція, необхідно усвідомити, що фальсифікат - це продукція, натуральний склад якої не відповідає її назві або має відхилення від установлених для неї нормативних показників.

Проблема захисту товарів від підробок з кожним днем стає все більш актуальною. У сучасних умовах на перший план виходить захисна функція етикетки. Оскільки етикетка - обличчя продукції, то у першу чергу підробляють саме її, тому найбільш серйозну увагу слід приділяти виготовленню захищеної етикетки, яка стає основним фактором захисту продукції від фальсифікації.

Відомі такі *способи фальсифікації етикетної продукції*: кольорове ксерокопіювання і «цифрова фальсифікація». *Поліграфічна підробка* - максимально наближена до технологічних умов випуску оригіналу з використанням відповідних методів друку, матеріалів тощо.

Сьогодні поліграфія високої якості стає доступною для широкого кола замовників. Все сильнішим стає спокуса скопіювати упаковку відомої торгової марки і наповнити її товаром сумнівної якості. Фірми-виробники, які цінують свою марку, повинні постійно збільшувати витрати на ускладнення упаковки для своєї продукції, або замовляти різноманітні захисні наклейки.

Надійний захист забезпечується сукупністю відповідних технологій виготовлення етикеток: тиснення фольгою, дзеркальною фольгою і голографічною плівкою, друк на голографічній фользі та ін. Проте лише одного ступеня захисту тепер уже недостатньо, потрібен комплекс захисних засобів, який повинен гарантувати надійність і ефективність захисту та забезпечити доступний контроль справжності, водночас поєднуючи низький і високий, явний і прихований рівні захисту.

Матеріали, що використовуються для виготовлення спеціальних захисних етикеток, особливі та унікальні для кожного виду товару. Цей вид маркування пропонує широкі можливості - від дешевих і простих до дорогих високотехнологічних рішень, які можуть забезпечити 100% безпеку. Мітки, що вказують на оригінальність товару, можуть вводитися в клей або в середину матеріалу.

Сучасні електронні та поліграфічні технології дозволяють створювати *«інтелектуальні» етикетки* - smart labels. Їх секрет полягає в наявності інтегральної мікросхеми, яка дозволяє використовувати етикетки для управління рухом виробів для запобігання крадіжок і підробок.

Хімічний захист етикетки базується на застосуванні різних хімічних добавок, які вводяться у друкарську фарбу. Таким шляхом отримують ультрафіолетові, інфрачервоні, магнітні, термочутливі, світлочутливі і рельєфні барвники. Захист етикетного паперу вважається найефективнішим у боротьбі з фальсифікацією, оскільки його надійність досягає 80 %.

У вітчизняній практиці рідко зустрічається захист паперового полотна у вигляді водяного знака і ультрафіолетових включень. Водяний знак можна вважати найбільш досконалим і надійним захистом, але він потребує відповідного освітлення і стаціонарних умов контролю на просвічування. Застосування паперу із водяним знаком суттєво впливає на дизайн.

Ультрафіолетові і термочутливі включення у паперову масу достатньо ефективні. Вони роблять доступним застосування сенсорного і лабораторного

контролю. Голографічні мікроконфеті і металізована етикетна смужка у паперовій масі також достатньо ефективні, але високої собівартості.

Хімічний захист паперу економічно вигідний, дуже надійний і забезпечує майже 100 %-ву достовірність етикетки. Контроль передбачає на всіх рівнях обігу хімреагентних тестерів-маркерів і шкальних таблиць кольорових реакцій на різні реактиви.

Всі *хімічні захисти умовно поділяють* на приладо- і візуально-сенсорно контролюючі. Для візуально-сенсорно контролюючого захисту застосовують флюоресцентні, ароматичні, термочутливі барвники. Вони особливо ефективні у неконтрольованих умовах обігу, легко виявляються, не вимагають кваліфікації користувача. Застосування хімічного захисту потребує відповідних контрольних приладів у всіх пунктах реалізації товару.

Передбачено також стаціонарні ергономічні умови контролю. Застосування цих захистів вигідно, економічно і ефективно, але тільки в умовах постійного стаціонарного контролю спеціалістів. Ця група захисту вважається додатковою (скритою для споживача але відомою спеціалістам).

Хімічні захисти можуть використовувати також комбіновано, як у вигляді відкритих захистів (візуально- сенсорно контролюючі), так і у вигляді скритих сертифікованих захистів (приладо-контролюючих).

Захисні голограми все більше використовують у горілчаній і винній промисловості. Голограми мають багаторівневу систему захисту і придатні для контролю з боку рядових споживачів і професіоналів. Недоліком голографічних ярликів є необхідність визначення голографічного зображення візуально і висока вартість голограм. Деякі підприємства України пропонують найскладніші види голограм, які створюють різноманітні ефекти - рух зображення, зміну кольору - від скритих текстів і міток до навмисних помилок, які розрізняються за допомогою звичайної оптики або спеціальних приладів.

В основному наносять голограму так, що при відкритті упаковки вона

обов'язково руйнується, її неможливо зняти і перенести на іншу упаковку. Часом голограму застосовують як пломбу. Наносять голограму гарячим тисненням, або приклеюванням з використанням відповідного обладнання (етикет-пістолет, аплікатор). Для зчитування скритого зображення на голограмах використовують спеціальні прилади.

Захисні фарби і голограми - найбільш розповсюджені способи підтвердження справжності продукції. Пропонується також застосування спеціальних матеріалів, захисної нумерації, рельєфного друку.

Захисна нумерація автоматично переводить товарну етикетку у документ суворої звітності. Ця нумерація повинна мати, крім реєстраційної функції, також і додаткову захисну, яка забезпечується хімічними добавками у барвник. Нумерація етикетки виконується ультрафіолетовими та інфрачервоними барвниками. Для прозорі упаковки використовують проникаючу нумерацію етикеток. Колір номера з лицьової сторони етикетки відрізняється від нього на звороті етикетки.

Конгревний рельєфний друк поєднує в собі естетичний і захисний аспект. Характерний рельєф, який супроводжує поліграфічне зображення, легко виділити сенсорно, що особливо цінно для людей із слабким зором, і контролю продукту у поганих ергономічних умовах.

Захист контактної сторони етикетки базується на спеціальному клейовому обробленні зворотньої сторони етикетки в процесі наклеювання на прозору або напівпрозору упаковку. Лінії приклейки візуально контролюються просвічуванням і можуть служити ідентифікатором достовірності. Цей спосіб захисту відноситься не до етикетки, а до особливостей її оброблення. Ширина і частота або колір смужок етикетки можуть служити захистом, хоча подібне доступне для кваліфікованого фальсифікатора. Важливо також використовувати фігурну контурну аплікаторну наклейку, яка забезпечує клейовий рисунок складної геометричної форми, що візуально контролюється на контактній стороні

етикетки. Альтернативою може бути застосування етикетки на самоклеючому папері, де вона формується у вигляді певної геометрії клейкового покриття. Цей захист потребує значних затрат і тому мало використовується.

Одним із способів захисту упаковки від фальсифікації є **використання оригінальної склотари**. Застосування склотари оригінальної форми ускладнюється здебільшого специфікою технологічних ліній розливання напоїв. Ця специфіка обмежує форму склотари практично одним геометричним тілом - тілом обертання. Оригінальні пляшки у вигляді зброї, взуття, дзвонів - вироби дрібносерійні вимагають великої кількості ручних операцій.

Безумовно, абсолютних засобів захисту від підробок не існує. Все, що виготовлено однією людиною, може бути повторене іншою. Підроблюють усе, навіть добре захищені грошові знаки. Важливо, які витрати понесе злодій. Якщо вартість підробленого товару дорівнює або майже дорівнює вартості оригіналу, підробка не має сенсу.

Виробнику треба вибрати такий засіб захисту, який буде недорогим, але може створити великі проблеми для фальсифікаторів.

Тому при виборі засобів захисту завжди необхідно враховувати:

- захист товару (включаючи упаковку) повинен коштувати якомога дешевше, щоб не підвищувати вартість товару, що негативно вплине на його конкурентоспроможність;

- рішення про використання засобів захисту товару - особиста справа кожного виробника.

Для припинення незаконної діяльності фальсифікаторів необхідно розробити комплекс заходів попереджувального і карного характеру.

Запобіжні заходи можуть бути соціальними та адміністративними. Їхня мета - профілактика правопорушень, пов'язаних з обманом споживачів з допомогою різних видів фальсифікації товарів.

Запобіжні заходи **соціального характеру** засновані на підготовці

висококваліфікованих компетентних фахівців- товарознавців, експертів, підвищенні їхнього інформаційного забезпечення, що є дієвим засобом із запобігання надходження в торгівлю, громадське харчування, а в кінцевому рахунку і споживачу фальсифікованих товарів.

Поряд з *підготовкою фахівців* не менш важливим профілактичним засобом є *інформування споживачів* про можливі способи та засоби фальсифікації, а також методи її виявлення в конкретних товарах.

До профілактичних засобів *адміністративного характеру* відноситься створення органів незалежної експертизи, що дозволить проводити ідентифікацію товарів завжди, коли у покупця товару з'являється сумнів у його асортиментній належності й якості.

Необхідність у цьому виникає у працівників торговельних організацій при надходженні товарів, фальсифікацію яких знайти доступними в торгівлі методами неможливо або важко. Бувають випадки, коли ці сумніви виникають і при наявності всіх необхідних документів. Наприклад, продукт на всіх етапах контролю (в тому числі і в сертифікаті відповідності) ідентифікований як масло вершкове, але на основі визначення органолептичних показників у покупця з'явилися сумніви відносно дійсної якості цієї партії товару. У цьому випадку було б корисно мати компетентну організацію, здатну провести незалежну експертизу і встановити дійсну належність товару до певної асортиментної групи та його якість.

Розробка та використання законодавчих актів відносяться до заходів попередження і покарання. Закони, що безпосередньо регламентують правове ставлення до фальсифікації товарів, у нашій країні практично відсутні. Але в Україні є ряд Законів («Про захист прав споживачів», «Про якість і безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини», «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», «Про рекламу», «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин»), на

основі яких суб'єкти господарювання, що реалізують небезпечні товари та надають про них недостовірну інформацію, можуть бути притягнуті до відповідальності.

Таким чином, успішна протидія фальсифікації можлива лише за умови об'єднання зусиль добросовісних виробників, органів влади, організацій захисту прав споживачів, самих споживачів.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ (має 12 балів)

Визначте відповідність

Поняття	Визначення
1) Поліграфічна підробка	а) продукція, натуральний склад якої не відповідає її назві або має відхилення від установлених для неї нормативних показників
2) «Інтелектуальні» етикетки - smart labels	б) максимально наближена до технологічних умов випуску оригіналу з використанням відповідних методів друку, матеріалів тощо
3) До профілактичних засобів адміністративного характеру відноситься	в) передбачає наявність інтегральної мікросхеми, яка дозволяє використовувати етикетки для управління рухом виробів для запобігання крадіжок і підробок
4) Запобіжні заходи соціального характеру засновані на	г) створення органів незалежної експертизи, що дозволить проводити ідентифікацію товарів завжди, коли у покупця товару з'являється сумнів у його асортиментній належності й якості
5) Захисна нумерація повинна мати	д) підготовці висококваліфікованих компетентних фахівців-товарознавців, експертів, підвищенні їхнього інформаційного забезпечення, що є дієвим засобом із запобігання надходження в торгівлю, громадське харчування, а в кінцевому рахунку і споживачу фальсифікованих товарів
6) Лінії приклейки	е) крім реєстраційної функції, також і додаткову захисну, яка забезпечується хімічними добавками у барвник
7) Захист контактної сторони етикетки базується на	ж) можуть служити ідентифікатором достовірності і візуально контролюються просвічуванням
8) Захисні голограми мають	з) спеціальному клейовому обробленні зворотньої сторони етикетки в процесі наклеювання на прозору або напівпрозору упаковку
9) Для візуально-сенсорно контролюючого захисту застосовують	и) багаторівневу систему захисту і придатні для контролю з боку рядових споживачів і професіоналів

10) Хімічний захист етикетки базується на	ж) флюоресцентні, ароматичні, термочутливі барвники
11) Способи фальсифікації етикетної продукції	к) застосуванні різних хімічних добавок, які вводяться у друкарську фарбу
12) Фальсифікат це	л) кольорове ксерокопіювання і «цифрова фальсифікація»